

Адаптація дітей шестирічного віку до навчання в школі (виступ на батьківських зборах)

**Оксана Тимофіюк, методист, який
відповідає за психологічну службу
Млинівського районного методичного
кабінету, смт. Млинів,
Рівненської обл.**

Дорогі батьки, ось і відбулася важлива подія, Вашій дитині вже виповнилось шість років, вона прийшла до школи. Ваша дитина (донечка чи синочок) першокласник. У ваших думках ще зовсім маленькі, ще недавно разом робили перший крок, говорили перші слова, які були зрозумілі тільки Вам. Тепер, її важко переговорити, вам здається, що можливість запам'ятовувати вашої дитини більша, ніж у Вас. Вона пам'ятає майже всі рекламні ролики, імена героїв мультфільмів, художніх фільмів; розказує вірші, співає вже знайомі пісні.

Проте, цей період важкий для дитини, тому що для першокласника в школі все нове, все незвичне, незрозуміле, тому повинен пройти певний період, щоб дитина адаптувалася, звикла до нових умов.

Давайте разом подивимося на шестирічну дитину очима професіоналів (лікарів, педагогів, психологів), що ж відбувається у фізіологічному, психологічному плані з Вашою дитиною. Для цього віку характерне стрімке збільшення росту та ваги, збільшення ваги м'язів, удосконалюється діяльність серцево-судинної системи. Відбувається подальші морфологічні зміни в будові головного мозку, зростає його вага, посилюється регулятивний вплив кори великих півкуль на функціонування підкірки (тому можливі головні болі), виникають складні умовні рефлекси, в яких провідну роль відіграє слово, тобто інтенсивно формується друга сигнальна система.

У шестирічних дітей зберігаються притаманні дошкільному віку особливості мислення: домінує мимовільна пам'ять, внаслідок чого запам'ятовується не те, що потрібно, а те, що цікаве; специфіка уваги дозволяє продуктивно виконувати певну роботу лише протягом 10-15 хвилин; переважає

прагнення вивчати нове передусім у наочно-образному та наочно-дієвому аспектах тощо.

Більшість дітей шестирічного віку прагне стати школярами, це пов'язано із зовнішніми ознаками зміни власного соціального статусу (інші діти, які навчаються вже в школі мають портфель, форму, власне робоче місце і т.д.). Майбутнім першокласникам дуже хочеться бути схожими на них, «дорослих» школярів.

Проте ейфорія (бажання відвідувати школу) проходить, першопричина в готовності та адаптації (звикання до нових умов) дітей. У школі справді все нове, цікаве, неочікуване для Вашої дитини, проте школа і вимагає дисципліни (вони ж такі рухливі), уважності (так хочеться розгледіти все навколо), збереження працездатності протягом уроку («А в мене «така» іграшка в сумці»- Я хочу гратися!), уміння стримувати свої імпульси (просинається бажання розповісти все що знаю, перебити розмову).

Тому, готовність дитини до навчання в школі дуже важлива. Перед початком шкільного життя дитини важливо визначити її психологічну зрілість, те, чи готова вона до навчання у школі. Психологи виокремлюють три аспекти психологічної зрілості: інтелектуальна, емоційна, соціальна.

Під час з'ясування інтелектуальної зрілості дитини визначається її рівень знань та уявлень про навколишній світ (наприклад, що відбувається зимою, літом), явища природи, уміння узагальнювати групу предметів (наприклад, які предмети належать до «взуття») і т.д.

Емоційна зрілість - це здатність тривалий час виконувати не завжди цікаву роботу, уміння керувати своєю поведінкою, збереження працездатності протягом навчального дня.

Соціальна зрілість - здатність спілкуватися з однолітками, уміння підлаштовувати свою поведінку до законів дитячої групи, уміння вислуховувати і виконувати завдання педагога.

Визначити готовність дитини доможеться тест, Вам потрібно відповісти на запитання «так» або «ні».

№	Запитання	Відповідь	
		Так	Ні
1	Чи хоче ваша дитина йти до школи?		
2	Чи приваблює вашу дитину в школі те, що вона там багато про що довідається і їй буде цікаво вчитися?		
3	Чи може ваша дитина самостійно займатися якою-небудь справою, що вимагає зосередженості протягом 30 хвилин (наприклад, працювати з конструктором)?		
4	Ваша дитина в присутності незнайомих почувається вільно, незакомплексовано?		
5	Ваша дитина уміє складати за малюнком розповіді, не коротші п'яти речень?		
6	Чи може вона розповісти напам'ять кілька віршів?		
7	Чи вміє змінювати іменники за числами?		
8	Ваша дитина вміє читати по складах або, що краще, цілими словами?		
9	Чи вміє вона рахувати до десяти і у зворотному порядку?		
10	Може вирішувати прості задачі на віднімання або додавання одиниці?		
11	Має тверду руку (упевнено тримає олівця тощо)?		
12	Любить малювати й розфарбовувати картинки?		
13	Чи може ваша дитина користуватися ножицями і клеєм (наприклад, робити аплікації)?		
14	Може зібрати розрізаний малярний малюнок із п'яти частин за одну хвилину?		
15	Знає назви диких та домашніх тварин?		
16	Може узагальнювати поняття (наприклад, назвати одним словом "овочі" помідори, моркву, цибулю)?		
17	Чи може ваша дитина працювати самостійно - малювати, збирати мозаїку тощо?		
18	Може розуміти й точно виконувати словесні інструкції?		

Результат тестування залежить від кількості позитивних відповідей ("Так") на питання тесту.

Якщо їх:

13-18 балів - дитина цілком готова до школи, але вона потребує вашого супроводу;

12- 6 балів - дитина багато чого вже вміє, та слід звернути увагу на зміст тих питань, на які ви відповіли “Ні”. Саме він підкаже вам, над чим необхідно попрацювати;

6 та менше балів - дитина потребує значної уваги й роботи з нею.

Результати тесту можуть вас розчарувати. Але не опускайте рук. Щоб поліпшити ситуацію, в сім'ї із дитиною необхідно виконувати вправи, завдання, гратися з нею. Пам'ятаючи, що заняття повинні бути бажаними як із вашого, так і з її боку. Дитина не повинна перевтомлюватися, тривалість занять ви маєте корегувати самостійно, зважаючи на її стан. Заняття повинні бути регулярними, позбавленими непосильних для дитини навантажень. Ще важливе правило, заняття мають проходити у формі гри. Наводимо приклади вправ для занять.

1. «Дотик»

Мета: допомагає дитині розвинути сприйняття.

Дитина сідає на стілець і закриває очі. Дитину просять покласти свої руки на стілець Який він на дотик? Чому? З чого зроблений?

Пригадай, який лід на дотик?

А голка, кнопка, хліб, кішка і т.д.

2. «Емоція»

Мета: допомагає дитині розвинути сприйняття.

Просьте дитину уявити, що ти під душею. Ллється холодна вода..., дуже гаряча... Потекла тепла водичка... (відповіді покажіть мімікою та жестами).

А тепер наступне завдання.

Бабуся загубила окуляри, і тому не помітила, що замість цукру в цукорницю насипала сіль. Як же неприємно стане у роті! (покажи мімікою вираз обличчя бабусі)

А перець, гірчиця, пігулка – які?

Часник, цибуля?

Торт, цукерки, морозиво.

3. Гра «Запам'ятайте картинку»

Мета: розвиває у дитини обсяг пам'яті.

Показати дитині 10 картинок, на кожній з них зображено один знайомий предмет, попросить когось одного назвати предмети, які запам'ятались. Гра повторюється кілька разів. Крім того, можна модифікувати гру: дитині в голос промовляють 10 слів (що означають предмети, наприклад, стіл, морква іт.д.).

4. Бесіда про осінь

Мета: розвивати мовлення, мислення, пам'ять.

У дитини запитують:

- Коли ти чуєш слово «осінь», що ти собі уявляєш?
- Які дерева не змінюють свій колір і не скидають листя?
- Що цікавого ти можеш розповісти про осінні листочки?
- Чи у всіх листочків однакова поверхня?
- Чи спостерігав ти за тим, як падає осіннє листя?
- Із чим порівняти листочки, що падають?
- Які звуки видає листя під ногами?
- Чим пахне осінь?

5. Гра «Що пропало?»

Мета: розвивати зорову пам'ять, увагу.

Перебіг гри: показуючи іграшки дитині, можна їх переставляти міняти місцями або ховати. Дитина повинна сказати, чого не стало.

6. Гра «Продовж речення»

Мета: розвивати мислення і мовлення.

Дитину просять продовжити речення:

- Сіль солона, а цукор ...
- Стежка вузька, а дорога ...
- Помідор червоний, а огірок...
- У місті дерев менше, а будинків ...
- У качки пір'я більше, а в каченяти ...
- У струмочку води менше, а у річці...

- У дитячому садочку дітей більше, а дорослих ...

7. Гра «Лабіринти»

Мета: розвивати увагу.

Дитині пропонується спочатку за допомогою пальчика знайти де мешкають тваринки, потім за допомогою лише очей. (Лабіринтики, можна зробити самостійно, або купити журнали, книжки).

8. «Розмальовки»

Мета: розвивати моторику.

Давайте дитині розмальовувати різні предмети, тваринки, сюжети казок.

9. «Графіка»

Мета: розвивати моторику.

Дайте дитині завдання змалювати графічні зразки (геометричних фігур та візерунків різної складності)

10. «Фігурки»

Мета: розвивати моторику.

Дайте дитині завдання вирізати фігури з паперу за контуром (плавне, не відриваючи ножиць від паперу).

Але головне для вашої дитини - ваша любов, розуміння та підтримка. Так, ваша дитина доросла, вже йде в перший клас, проте дозвольте своїй дитині насолоджуватися дитинством, робити прості і важливі відкриття, тоді до школи вона прийде серйозною і самостійною.

Старайтеся, щоб зв'язок з вашою дитиною не переривався. Зустрічаючи дитину зі школи, розпитайте, що їй сподобалося, що вона робила, похваліть за те, що вона трималася впевнено.

Не забудьте сказати дитині, як сильно Ви її любите.

Усе це дасть можливість дитині зрозуміти, що події, які відбуваються в її житті, дуже важливі і для батьків. Це додасть їй упевненості, налаштує на серйозну, цікаву роботу.

Успіху Вам, шановні батьки!!!

***Особливості адаптації
першокласників.***

Виступ на батьківські збори